

Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya Màster en ensenyaments artístics de Conservació i Restauració de Patrimoni Fotogràfic Curs 2019-2020

Distribució del pla d'estudis del màster

Tipus matèria	Matèria	Assignatura	Tipus	Semestre	Crèdits	
					assig	matèria
Matèries obligatòries comunes	-Identificació i conservació preventiva del patrimoni fotogràfic	Identificació de les tècniques fotogràfiques i caracterització dels materials fotogràfics	OB	1r semestre	6	12
		Conservació preventiva dels materials fotogràfics	OB	1r semestre	6	
	-Intervenció del patrimoni fotogràfic	Conservació i restauració del patrimoni fotogràfic sobre suport de vidre i metall	OB	1r semestre	6	18
		Conservació i restauració del patrimoni fotogràfic sobre suport de paper	OB	1r semestre	6	
		Conservació i restauració del patrimoni fotogràfic sobre suport de plàstic	OB	1r semestre	6	
-Pràctiques	Pràctiques	OB	2n semestre	12	12	
Matèria obligatòria amb assig. optatives*	-Història, digitalització i reproducció del patrimoni fotogràfic i de les tècniques fotogràfiques	Història de la fotografia i de les tècniques fotogràfiques	OP*	2n semestre	6	6
		Reproducció de les tècniques fotogràfiques i digitalització	OP*	2n semestre	6	
TFM	-Treball final de màster	TFM	TFM	2n semestre	12	12

*Aquesta matèria és obligatòria però cal triar entre dues assignatures optatives de 6 crèdits.

Guia docent assignatura Reproducció de les tècniques fotogràfiques i digitalització

1. Dades generals de l'assignatura		
Nom de l'assignatura	Reproducció de les tècniques fotogràfiques i digitalització	
Tipus d'assignatura	Optativa	
Caràcter	Formació teòrica, aplicada, tecnològica i procedimental	
Impartició	Segon semestre	
Crèdits ECTS de l'assignatura	6 crèdits ECTS	
Hores	150 hores	
Desglossament del nombre total d'hores de l'assignatura	Estimació hores presencials	60 hores
	Estimació hores treballs dirigits (no presencials)	40 hores
	Estimació hores aprenentatge autònom	50 hores
Coordinador de màster	Dr. Miquel Mirambell Abancó	
Coordinador de la matèria	M. Àngels Balliu Badia	
Professor/s que imparteixen l'assignatura	Pep Parer Farell	
Idioma d'impartició	Català i castellà	
Descripció	Assignatura molt pràctica on a partir de l'estudi directe de peces originals i la realització de diverses tècniques fotogràfiques de base química, s'adquireixin coneixements i experiència per facilitar el reconeixement dels diversos processos fotogràfics, valorar les seves fragilitats i aprendre les pautes correctes per a la seva manipulació en actuacions complexes com la seva digitalització, pas imprescindible per al registre, documentació i difusió d'originals fotogràfics patrimonials.	

2. Competències generals

- CG1. El titulat ha de ser capaç d'aplicar coneixements avançats que demostrin, en un context tecnològic altament especialitzat, una comprensió detallada i fonamentada dels aspectes teòrics i pràctics de la metodologia de treball en el camp de la conservació i restauració, i de l'exposició, emmagatzematge i dipòsit del material fotogràfic.
- CG3. El titulat ha de tenir la capacitat de seleccionar la teoria científica i la metodologia més adients en cada cas a partir d'una reflexió ètica i a partir de la normativa internacional.
- CG4. El titulat ha de tenir l'habilitat de realitzar els projectes d'intervenció previs i la capacitat de gestionar la documentació posterior que es derivi de cada intervenció
- CG6. El titulat ha de ser capaç de transmetre els resultats derivats de la investigació i/o intervenció realitzada.
- CG7. El titulat ha de tenir la capacitat de participar en projectes d'investigació a nivell científic i tecnològic en el camp del patrimoni fotogràfic, en contextos interdisciplinaris.

4. Competències específiques

- CE1. El titulat ha de tenir la capacitat d'identificar els diferents tipus de tècniques fotogràfiques i els materials emprats en la seva fabricació i manufactura.
- CE7. El titulat ha de tenir la capacitat de reconèixer i utilitzar distintes tècniques de reproducció fotogràfica.
- CE8. El titulat ha de tenir la capacitat de descriure i aplicar la normativa internacional de control de qualitat en els procediments i utilitzar la normativa de seguretat i higiene en els treballs de conservació i restauració del patrimoni fotogràfic.

5. Resultats aprenentatge

1. Conèixer l'origen de la fotografia i el seu desenvolupament històric.
2. Analitzar i distingir les diferents tècniques i processos fotogràfics.
3. Conèixer les principals aplicacions fotogràfiques.
4. Conèixer els diferents mecanismes de difusió de la fotografia: museus, col·leccions i exposicions.
5. Establir relacions estètiques entre la fotografia i les tendències plàstiques dels segles XIX, XX i XXI.
6. Realitzar fotografies tot emprant diferents procediments i tècniques fotogràfiques.
7. Desenvolupar una visió crítica i objectiva de la història de la fotografia.
9. Assimilar el vocabulari específic propi de la matèria.
10. Saber emprar els recursos digitals com a eines de conservació i restauració.

6. Continguts

10. Elements constituents d'una fotografia: materials formadors de la imatge, suports, aglutinants i proteccions.
11. La càmera fotogràfica: antecedents i evolució.
12. El laboratori fotogràfic.
13. L'estudi fotogràfic.
14. La gestió del color.
15. Els processos fotogràfics en funció del suport. Els processos fotogràfics en funció del tipus d'emulsió. Els processos fotogràfics en funció de la imatge final.
16. Formes de presentació i formats fotogràfics.
17. La digitalització de la fotografia.

7. Activitats formatives de l'assignatura

Activitat formativa	Hores	Presencialitat
Teoria.	10	100%
Pràctica de taller, laboratori, experimental.	50	100%
Esdeveniments científics i/o divulgatius.	5	100%
Sortides.	10	100%
Presentació/exposició.	5	100%
Treball tutorat.	50	10%
Treball autònom de l'estudiant.	25	0%

8. Programació de l'assignatura

Unitat de programació 1: Materialitat de la peça fotogràfica: elements bàsics de producció	10 hores
---	----------

Descripció:

Conèixer els recursos de producció de la Fotografia i l'evolució d'aquesta en els seus aspectes tècnics i històrics, a partir dels blocs bàsics de l'acte fotogràfic -captura de les imatges, processat i difusió-. Establir els marcs contextuals dels processos fotogràfics per tal d'entendre la composició material i morfològica de les peces i explicar la seva funció: l'ús de la fotografia com a eina de creació i suport de transmissió d'informació i coneixements.

Activitats formatives:

- Teoria.
- Esdeveniments científics i/o divulgatius.
- Debat.
- Sortides.
- Presentació/exposició.

Metodologies docents:

- Treball individual tutorat.
- Treball autònom.
- Classe expositiva participativa
- Estudi de casos.

Sistema d'avaluació:

- Treballs realitzats per l'estudiant: dossiers.
- Participació a classe.

Ponderació: 15%

Unitat de programació 2: Processos de producció: pràctica tècnica i realització de fotografies	20 hores
---	----------

Descripció:

Introducció a processos de producció fotogràfica de diferents èpoques, a partir d'exercicis pràctics realitzats a l'aula i al laboratori: composició i captura de les imatges, fabricació de materials sensibles, processat químic al laboratori i acabats de presentació i exposició de fotografies

Activitats formatives:

- Pràctica: de taller, laboratori, experimental.
- Esdeveniments científics i/o divulgatius.
- Treball autònom de l'estudiant.
- Treball tutorat.
- Presentació/exposició.
- Prova.

Metodologies docents:

- Treball en grup.
- Treball individual tutorat.
- Treball autònom.
- Mètode expositiu / lliçó magistral.
- Classe expositiva participativa.
- Resolució d'exercicis i problemes.

Sistema d'avaluació:

- Treballs realitzats per l'estudiant: memòries, dossiers, projectes.
- Exercicis pràctics.
- Participació a classe.

Ponderació: 30%

Unitat de programació 3: Tècniques per a l'estudi dels processos fotogràfics: fotografia de registre i anàlisi visual	5 hores
--	---------

Descripció:

Presentació de la fotografia digital com a eina de registre i documentació en les tasques

d'identificació, anàlisi d'estats de conservació i en el seguiment de processos d'intervencions de preservació o restauració, de peces singulars o conjunts o objectes fotogràfics complexos (àlbums, col·leccions, fotografia encapsada).

Activitats formatives:

- Pràctica: de taller, laboratori, experimental.
- Esdeveniments científics i/o divulgatius.
- Treball autònom de l'estudiant.
- Treball tutorat.
- Presentació/exposició.

Metodologies docents:

- Treball en grup.
- Treball individual tutorat.
- Treball autònom.
- Classe expositiva participativa.
- Resolució d'exercicis i problemes.

Sistema d'avaluació:

- Exercicis pràctics.
- Participació a classe.

Ponderació: 15%

Unitat de programació 4: Digitalització de fotografia patrimonial

10 hores

Descripció:

Ús de la digitalització com a eina de preservació i difusió del patrimoni fotogràfic. Presentació de les tècniques de digitalització més respectuoses amb la integritat de les peces a tractar: preparació dels originals, pautes de manipulació segures i metodologies de captura no agressives. Estàndards de digitalització de preservació i difusió per a institucions, museus i arxius. Fluxos de treball, eines de gestió digital i coordinació d'equips multidisciplinaris.

Activitats formatives:

- Teoria.
- Activitat teòrica.
- Sortides.
- Treball autònom de l'estudiant.
- Treball tutorat.
- Presentació/exposició.

Metodologies docents:

- Treball individual tutorat.
- Treball autònom.
- Classe expositiva participativa.
- Resolució d'exercicis i problemes.

Sistema d'avaluació:

- Participació a classe.
- Treballs realitzats per l'estudiant: memòries, dossiers, projectes.

Ponderació: 25%

Unitat de programació 5: Pràctica de digitalització amb càmera fotogràfica

15 hores

Descripció:

Exercicis de digitalització de diverses peces i objectes fotogràfics, aplicant els criteris tècnics i de seguretat adients a la morfologia i fragilitats pròpies dels processos representats.

Activitats formatives:

- Pràctica: de taller, laboratori, experimental.
- Treball autònom de l'estudiant.

- Treball tutorat.

Metodologies docents:

- Treball en grup.
- Treball individual tutorat.
- Treball autònom.
- Classe expositiva participativa.
- Resolució d'exercicis i problemes.

Sistema d'avaluació:

- Participació a classe.
- Exercicis pràctics.
- Treballs realitzats per l'estudiant: memòries, dossiers, projectes.
-

Ponderació: 15%

9. Sistemes d'avaluació

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Capacitat d'assimilar i transmetre els coneixements teòrics de forma escrita i/o oral.
- Ús correcte de la terminologia específica.
- Participació de l'alumne en les activitats proposades.
- Interès en la recerca d'informació relacionada amb les activitats proposades.

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

- Realització de totes les activitats proposades.
- Valoració dels coneixements assolits a partir de treballs teòrics i/o proves de coneixement.
- Valoració de la participació de l'alumne amb les activitats realitzades a classe.
- Proves escrites.
- Proves orals.
- Treballs.
- Exercicis pràctics.

CÀLCUL DE NOTES:

- Probes escrites: 25%
- Probes orals: 15%
- Treballa. Documentació tècnica: 10%
- Exercicis pràctics: 45%
- Participació a classe: 5%

10. Fonts d'informació bàsica

HISTÒRIA

- AAVV. *Introducció a la història de la fotografia a Catalunya*, Catàleg de l'exposició, Barcelona: MNAC, Editorial Lunwerg, 2000.
- ALONSO MARTÍNEZ, Francisco. *Daguerrotipistas, calotipistas y su imagen de la España del siglo XIX*, Girona: Biblioteca de la Imagen. CCG Ediciones. CRDI, 1997.
- CARRERO DE DIOS, Manuel. *Historia de la industria fotográfica española*, Biblioteca de la imagen, Girona: CCG ediciones CRDI, 2001.
- CASTELLANOS, Paloma. *Diccionario histórico de la fotografía*, Madrid: Ediciones Istmo, 1999.
- FELGUERA, García; DE LOS SANTOS, Ma. (*juntament amb ML Sougez, E. Pérez y C. Vega*). *Historia general de la fotografía*, Madrid: Manuales de Arte Cátedra, 2006, 2009, p. 69-116, 215-264, 493-536.
- LÓPEZ MONDEJAR, Publio. *Historia de la fotografía en España*, Madrid: Ed. Lunwerg, 1997.
- SOUGEZ, Marie-Loup. *Historia de la fotografía*, Madrid: Editorial Cátedra, 1991.

PROCESSOS I TÈCNICA FOTOGRÀFICA

- BARRESWIL y DAVANNE. *Tratado práctico de fotografía o sea química fotográfica*, Traducido y aumentado por Benito de Cereceda, Madrid: Edita BAILLY-BAILLIERE, 1864. (Copia fascímil: Servicio de reproducción de libros. Librería "PARIS-VALENCIA", 1993)
- NAMIAS, Rodolfo. *Manual práctico y recetario de fotografía*, Madrid: Editorial BAILLY-BAILLIERE,

1911.

- SASSI, Luís. *Recetario fotográfico*, Barcelona: GUSTAVO GILI, Editor, 1914. (Traducción 5a edición italiana)
- GARRIGA, Rafael. *Curs de fotografia*, Secció especial de fotografia. Barcelona: Centre Autonomista de dependents del comerç i de la indústria (CADCI), 1921.
- SÁBAT. Joan. *Manual de fotografia*, Barcelona: Biblioteca de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya Llibreria Catalònia, 1929.
- VALLVÉ, M. *Tratado moderno de fotografía*, Barcelona: José Monteso, Editor, 1936.
- AAVV. *Enciclopedia focal de la fotografía*, Foto Biblioteca. Barcelona: Ediciones Omega, S.A., 1960.
- EVANS, Ralph M.; HANSON Jr, W.T; LYLE BREWER, W. *Principios de fotografía en color*. Foto Biblioteca. Barcelona: Ediciones Omega, S.A, 1975.
- SPENCER, D.A. *Diccionario focal de tecnología fotográfica*. Barcelona: Ediciones Omega, S.A., 1979
- YÁÑEZ POLO, Miguel Ángel. *Química fotográfica creativa práctica*, Sevilla: Actas de Cultura y Ensayos Fotográficos, 1983.
- ZELICH, Cristina. *Manual de técnicas fotográficas del siglo XIX* Photovision. Sevilla: Ed. Arte y Proyectos, 1995.
- ANTONINI, M.; MINNITI, S.; GÓMEZ, F.; LUNGARELLA, G.; BENDANDI, L. *Fotografía experimental. manual de técnicas y procesos creativos*, Barcelona: Ed. Blume, 2015.

ALGUNES OBRES DE REFERÈNCIA DISPONIBLES A LES XARXES

- LE GRAY, Gustave. *Nouveau traité théorique et pratique de photographie sur papier et sur verre*. Lerebours et Secretan. Paris, 1851. Disponible a: <<http://dx.doi.org/10.3931/e-rara-80>>
- DUMOULIN, Eugène. *Manuel élémentaire de photographie au collodion humide, à l'usage des commençants*, Gauthier-Villars, Paris: Imprimeur-Libraire, 1874. Disponible en: <<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k96851879/f15.image.r=Belloc%20code%20de%20l'op%C3%A9rateur%20photographe>>
- FABRE, Charles. *Traité encyclopédique de photographie*. 8 toms. Paris: Gauthier-Villars et fils, 1889 a 1906. Disponible en: <<http://cnum.cnam.fr/CGI/redire.cgi?8KE304>>
- G. et Ad. Braun fils. *Dictionnaire de chimie photographique : à l'usage des professionnels et des amateurs*. Paris: Gauthier-Villars, Imprimeur-Libraire. Editeur de la Bibliothèque Photographique, 1904. Disponible en: <<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k5564933k/f3.image.r=%22Traité%20encyclopédique%20de%20Photographie%22>>

DIGITALITZACIÓ I ARXIUS

- IGLESIAS FRANCH, David. *La fotografía digital en los archivo.*, Biblioteconomía y documentación. Asturias: Ediciones TREA, 2008.
- PEREIRA UZAL, José M. *Gestion del color en proyectos de digitalizacion*. Barcelona: Ed. MARCOMBO, 2013.

LLOCS WEB

- <<http://www.jpereira.net>>
- Sobre processos fotogràfics i conservació
- <<https://www.imagepermanenceinstitute.org/>>
- <<http://www.graphicsatlas.org/>>
- Per trobar obres de referència sobre fotografia històrica
- <http://www.girona.cat/sgdap/cat/recurs_bibliografia_tecnica_fotografica.php>
- <<https://www.iefc.cat/documentacio/biblioteca/>>
- <<http://www.fotoconnexio.org/clifford/>>
- Col·laboració i projectes de recerca
- <<https://www.iefc.cat/documentacio/recerca/>>
- <<http://mmb.cat/blog/foto-de-mar/>>
- Associacionisme
- <<http://www.fotoconnexio.cat>>